

P7_TA-PROV(2009)0023

Kazachstán: Případ Jevgenije Žovtise

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 17. září 2009 o případu Jevgenije Žovtise v Kazachstánu

Evropský parlament,

- s ohledem na svá předchozí usnesení o Kazachstánu a středoasijských republikách,
  - s ohledem na své usnesení o strategii EU pro Střední Asii¹ ze dne 20. února 2008,
  - s ohledem na strategii Evropské unie pro nové partnerství se Střední Asií přijatou Evropskou radou dne 23. června 2007,
  - s ohledem na strategický dokument pro pomoc Střední Asii v období 2007–2013, který přijala Komise,
  - s ohledem na závěry desátého zasedání Rady pro spolupráci EU-Kazachstán,
  - s ohledem na závěry osmého zasedání Výboru pro parlamentní spolupráci EU-Kazachstán, které se konalo v Bruselu dne 31. března 2008,
  - s ohledem na Dohodu o partnerství a spolupráci mezi Evropským společenstvím a jejich členskými státy na jedné straně a Republikou Kazachstán na straně druhé², která vstoupila v platnost dne 1. července 1999,
  - s ohledem na čl. 122 odst. 5 jednacího řádu,
- A. vzhledem k tomu, že vztahy a spolupráce mezi EU a Republikou Kazachstán se neustále prohlubují na všech úrovních; vzhledem k tomu, že Kazachstán hraje klíčovou úlohu při dosažení stability a bezpečnosti ve Střední Asii a v hospodářském rozvoji celé oblasti,
- B. vzhledem k tomu, že Kazachstán bude v roce 2010 předsedat Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE); vzhledem k tomu, že z této funkce vyplývá pro danou zemi významnější postavení a větší odpovědnost v oblasti demokracie a lidských práv; vzhledem k tomu, že OBSE naléhavě žádala Kazachstán, aby provedl hlubší demokratické reformy, než se ujme předsednictví,
- C. vzhledem k tomu, že i přes tento významný mezinárodní úkol se vnitřní situace v Kazachstánu v posledních měsících zhoršila v důsledku zvýšení omezení pro sdělovací prostředky a řady kontroverzních soudních stíhání,
- D. vzhledem k tomu, že dne 3. září 2009 byl Jevgenij Žovtis, ředitel Kazašské mezinárodní kanceláře pro lidská práva a právní stát a přední obhájce lidských práv, shledán vinným ze zabití, neboť srazil a usmrtil chodce svým vozem dne 26. července 2009, za což byl odsouzen ke čtyřem letům v nápravném zařízení,

---

¹ Úř. věst. C 184, 6.8.2009, s. 49.

² Úř. věst. L 196, 28.7.1999, s. 3.

- E. vzhledem k tomu, že dne 27. července 2009 bylo zahájeno policejní vyšetřování a Jevgenij Žovtis byl označen za svědka; vzhledem k tomu, že dne 28. července 2009 bylo postavení Jevgenije Žovtise ve vyšetřování překvalifikováno na podezřelého, avšak v rozporu s kazašskými právními předpisy nebyl tím jeho obhájců až do 14. srpna 2009 o tomto vývoji informován,
- F. vzhledem k tomu, že Úřad pro demokratické instituce a lidská práva OBSE konstatoval, že „sporné postupy mohly omezit právo pana Žovtise na spravedlivý soudní proces, jež zaručuje ústava Kazachstánu, závazky země vůči OBSE a základní mezinárodní normy“,
- G. vzhledem k tomu, že na schůzkách OBSE pan Žovtis v minulosti podrobně popsal porušování lidských práv ve své zemi, čímž vzbudil pochyby o vhodnosti Kazachstánu předsedat organizaci, která se zabývá prosazováním demokratických zásad,
- H. vzhledem k tomu, že v minulosti již zaznělo vážné znepokojení nad soudními procesy a následným vězněním kazašských aktivistů v oblasti lidských práv, včetně Ramazana Jesergepova a Sergeje Duvanova,
- I. vzhledem k tomu, že v červnu 2008 a následně v květnu 2009 přislíbil kazašský ministr zahraničních věcí Marat Tažin, že v souvislosti s nadcházejícím předsednictvím jeho země v OBSE dojde k posílení a zlepšení dodržování lidských práv v Kazachstánu,
- J. vzhledem k tomu, že článek 2 dohody o partnerství a spolupráci EU-Kazachstán vyžaduje dodržování demokracie, zásad mezinárodního práva a lidských práv,
1. nezpochybňuje sice nezávislost soudního systému, která je klíčovým prvkem jakékoli demokracie, vyjadřuje však hluboké znepokojení nad způsobem, jakým bylo vedeno vyšetřování uvedené tragické dopravní nehody a jak proběhl následný soudní proces Jevgenije Žovtise a upozorňuje na tvrzení, podle nichž během soudního procesu nebyly připuštěny důkazy na jeho obhajobu;
  2. vyzývá kazašské úřady, aby neprodleně zahájily druhé, úplné a spravedlivé vyšetřování, při němž bude plně dodržena zásada transparentnosti a právního státu a které objasní okolnosti dopravní nehody, a aby v souladu s ním podrobily přezkumu odsouzení Jevgenije Žovtise a vynesení rozsudek;
  3. naléhavě žádá kazašské úřady, aby poskytly oficiální informace o případu Jevgenije Žovtise a aby mu zajistily přístup k řádnému soudnímu řízení včetně práva na odvolání v souladu s právními předpisy Kazachstánu;
  4. upozorňuje na značné výhrady ze strany organizací na ochranu lidských práv, které se týkají příslibu kazašské vlády dosáhnout pokroku, k čemuž se vláda zavázala v roce 2007 v souvislosti s rozhodnutím o předsednictví země OBSE, a očekává od kazašských úřadů, že vynaloží veškeré úsilí, aby dosáhly znatelného pokroku zlepšením v oblasti demokratizace a dodržování lidských práv předtím, než se ujmou předsednictví OBSE;
  5. vyzývá Komisi, aby v této souvislosti zvýšila podporu EU Kazachstánu a prohloubila spolupráci s ním v těchto oblastech, aby kazašská vláda byla lépe připravena ujmout se tohoto důležitého mezinárodního úkolu;
  6. naléhavě žádá Radu, aby zaujala pevný postoj při jednáních s kazašskými úřady o tomto

případu a zejména aby se případem Jevgenije Žovtise zabývala v rámci dialogu mezi EU a Kazachstánem o lidských právech, jehož druhé kolo je naplánováno na 21. října 2009, a v rámci Rady pro spolupráci EU-Kazachstán, jejíž zasedání se uskuteční v půlce listopadu 2009;

7. naléhavě žádá Komisi, aby zvýšila počet svých projektů a programů realizovaných v Kazachstánu v rámci evropského nástroje pro demokracii a lidská práva;
8. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, generálnímu tajemníkovi OSN, zvláštnímu zástupci EU pro Střední Asii, Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě, Radě Evropy a parlamentu, vládě a prezidentovi Kazachstánu.